

Slovenski dom

Stev. 238.

V Ljubljani, četrtek 20. oktobra 1938.

Leto III

Romunija je odbila poljske ponudbe za razdelitev Podkarpatske Rusije

Poljski zunanji minister Beck je po kratkih posvetih z romunskimi državniki brez uspeha odpotoval v Varšavo

Bukarešta, 20. okt. o. Poljski zunanji minister Beck, ki je došel v Galac na manevre romunske mornarice, je imel popoldne in zvečer več sestankov z romunskim zunanjim ministrom Comnenom in kraljem Karolom. O teh sestankih je izšlo kratko uradno poročilo, ki pravi, da je Beck izjavil, da želi Poljska končno urediti razmerje z romunskimi zunanji ministrom, nakar je malo pred polnočjo s svojim posebnim vlakom odpotoval v Varšavo.

Z ozirom na ta obisk pravijo dobro poučeni romunski krogi, da je Romunija odbila vse Beckove predloge zaradi razdelitve Podkarpatske Rusije in priznanja skupne meje med Poljsko in Madžarsko. Beck je bil za časa svojega bivanja v Galacu večkrat v avdijenci pri kralju Karolu, ki mu je Beck izjavil, da želi Poljska končno urediti razmerje z romunskimi zunanji ministrom, nakar je malo pred polnočjo s svojim posebnim vlakom odpotoval v Varšavo.

njo, vendar pa bo še zmeraj ostala zvesta starem prijateljstvu z Madžarsko, zaradi česar ima tudi popolno razumevanje za vse madžarske zahteve. Poljska vlada je prepričana, da se morajo madžarske zahteve brezpogojno izpolniti. Po njegovem mnenju je ureditev vprašanja nove meje med Madžarsko in CSR silno njuna. Prav zaradi tega je odpotoval v Budimpešto istočasno Beckov pomočnik grof Lubienki in sporočil Madžarski prav isto stališče Poljske, kakor ga je Beck ozračil romunskim državnikom.

Bukareški uradni krogi pravijo k odločni zavrnitvi poljskih zahtev s strani Romunije, da je Romunija v zadnji evropski krizi ostala mirna in ni ničesar storila, kar bi moglo onemogočiti in majati načrte za čimprejšnjo mirno ureditev vprašanja novih meja med CSR in njenimi sosedami. Romunija mora reči, da je silno zadržana nad romantičnimi poskusi, ki nimajo nič skupnega s pravicami narodov za samoodlobo in z mednarodnim pravom. Romunija takih akcij v svojem neposrednem sosedstvu seveda ne more gledati mirno. Tudi ne bo pristala na predloge, odnosno na načrte,

za katere se potegujeta Poljska in Madžarska. Romunija vlada je dokazala svojo miroljubnost do sedaj zmeraj in bo tako vodila tudi svojo politiko tudi poslej. Z vsemi sosedmi hoče živeti v popolnem miru. Prav zaradi tega je treba pri urejanju razmerja v Podonavju upoštevati to njeno dobro voljo. Končno pravijo v Bukarešti, da se Romunija zaveda svojih pravic do soodločnosti in da bo poskrbela za to, da se bo slišal tudi njen glas, kadarkoli bo potrebno.

Beck je predložil romunskim državnikom svoj načrt glede razdelitve Podkarpatske Rusije in hotel Romunijo pridobiti zanj na ta način, da ji je ponudil ob morebitni delitvi tega dela češkoslovaške države tisti košček, ki se drži romunske meje. Ker pa Romunija s tem ne bi v bistvu ničesar pridobila, pač pa bi nasporno pomagala Madžarski do silnega povečanja, je romunska vlada ponudbo odbila. Toliko bolj je ta njena odločitev razumljiva, ker se Romunija ne more sprijazniti z mislijo, da Madžari kasneje ne bi podvojili svoje revizionistične propagande za priključitev vsch tistih pokrajin s precejšnjim številom Madžarov, ki so danes pod Komunjno.

Vesti 20. oktobra

Slovito milansko stolnico bo fašistovska vlada v kratkem dokončala s tem, da bodo postavili še glavni zvonik, ki je svojetasno ostal nedovršen. Načrti za zvonik in za dodelavo stolnice so že izdelani in jih je Mussolini odobril.

Krilo se je odlomilo nekemu ameriškemu potniškemu letalu, ko je letelo čez zvezno državo Alabamo. Vseh 11 potnikov se je rešilo s padali, pilot in telegrafist pa sta planila skozi okno v kabini, ko je bilo letalo že blizu tal in se tudi živa rešila.

Italijanski prostovoljci iz Spanije, ki so se na vožnji do Italije zaradi burje zakasnili, se bodo izkrcali v Napoliju danes ob treh popoldne.

Vodja nemškega avtomobilizma, general Hühnelin, se je mudil nekaj dni v Parizu, kjer je obiskal 34. avtomobilsko razstavo.

600 ton tobaka je zgorelo v francoski tobakni tovarni Chateaurouxu.

Zdravstveno stanje predsednika Turčije Kemala Atatürka se je ponovi izboljšalo in nima bolnik nič več vročine.

11 ur in 35 minut je potrebovalo za prelet Atlantskega morja do Azorov nemško letalo »Nordstern«. To je najkrajši dosedanji čas na tej progi. Letalo je drvelo s povprečno brzino 324 km na uro.

Francoska vlada je zaprosila v Berlinu, da bi Nemčija pritrčila imenovanju dosedanega francoskega poslanika v Moskvi Coluondrea za poslanika v Berlinu.

Predsednik italijanske vlade Mussolini je večeraj sprejel vse policijske upravnike iz Italije ter jim dal navodila za novo delo.

Amerikanski Judje so ustanovili posebno zvezo za boj proti fašizmu in narodnemu socializmu. V zvezo je pristopilo že nad milijon Judov in Judinj.

Hlinkov muzej v Bratislavi bo urejen v palači, kjer je imela sedež slovaška tramajska loža. O tem poročata tudi ljubljansko »Jutro«, ki je s tem posredno priznalo, da so vendarle na svetu tramajski, katere je sicer še pred kratkim imenoval kot izmišljotino klerikalcev.

Poljska je včeraj uradno priznala samostojno madžarsko državo.

Z bivšim predsednikom CSR dr. Benešem bo v Ameriko odpotovalo prihodnji teden tudi več njegovih bivših sodelavcev, diplomatov in časniki, ki so ob zadnjih spremembah zatekli v Svico in Francijo. Dr. Beneš bo z njimi v Ameriki skušal ustanoviti mednarodno zvezo za propagando demokratičnih idej.

Nemški listi hudo napadajo angleškega liberalnega poslanca Aclanda, ki je na nekem shodu pravil, da so Nemci v neki zasedeni češki vasi nekje Cehinji ter njenemu osemletnemu otroku vzgali na prsi kljukasti križ z ognjenim železom. Nemški listi pravijo, da je to samo grda propaganda proti Nemcem.

Italijansko in nemško časopisje razglablja o volitvah v Jugoslaviji in pravi, da je dr. Stojadinovič izbral zanje ravno pravi trenutek, ko so dogodki v Srednji Evropi dokazali, da je bila njegova politika edino pravilna in da je Jugoslavija rešila mir. Podobno pišejo tudi turški listi.

Za 19 milijonov dolarjev orožja in streliva je naročilo ameriško vojno ministrstvo pri zasebnih ameriških tovarnah.

Zvezo držav med tremi morji, to je med Baskim, Crnim in Jadranskim, pripravljata Poljska. V tej zvezi bi bile Poljska, Romunija in Jugoslavija, ki bi tvorile zid med zahodnimi državami in med sovjetsko Rusijo. Tako vedo poročati nekateri evropski listi.

Italijansko časopisje podpira madžarske zahteve po razdelitvi Podkarpatske Rusije, uradni krogi pa ne dajejo nikakih izjav o tem.

Proti odstopitvi kakih afrikanskih kolonij Nemčiji se je izrekla zbornica južnoafriške zvezne države Rodezija, češ da si Rodezija prav nič ne želi kake morebitne nemške bližine ali sosesčine.

Francoska vlada uradno zavrta vesti o tem, da bi ne nameravala dati novi češkoslovaški državi finančne podpore in jamstva za njene meje, kakor so to razglasili francoski levicarski listi, ki napadajo predsednika vlade Daladiera zaradi njegove zunanje politike.

Angleški poslanik v Berlinu Henderson je nastopil svoj zakasneli dopust in bo dopotoval te dni v London. Njegov prihod spravljajo v zvezo z začetkom nemško-angleških pogajanj za sklenitev letalske pogodbe.

Angleška legacija je dobila vabilo od bivših nemških bojnikov, naj prihodnji mesec obišče Nemčijo.

Diplomatski zastopniki Brazilije in uradnih poslaništev se bodo odslej smeli ženiti samo z braziljskimi državljanjki.

35.000 novih delavcev bodo zaposlile v kratkem ameriške avtomobilske tovarne general Motors v Detroitu.

Dve angleški vojaški letali sta se zopet zaleтели blizu Essex in zgoreli. Pri tem je našlo smrt pet ljudi.

Izvršni odbor socialistične internacionale se je sestel v Bruslju in razpravljala o evropskem političnem položaju. Sej se udeležujejo zastopniki vseh evropskih držav, kjer je socialistična stranka še dovoljena. V francoskem zastopstvu je tudi sodrug-milijonar Leon Blum.

Združitev severne Irske s svobodno Irsko državo

Dublin, 19. okt. Predsednik irske vlade De Valera je včeraj predsedoval posebnemu sestanku pododborna svoje stranke, kateremu je poverjena naloga, da začne agitacijo v irski državi in v tujini z namenom, da se čim prej naredi konec današnji delitvi Irske na dva dela. Javno mnenje v Dublinu zahteva, da se v zvezi s splošnim položajem v Evropi začne reševati vprašanje o zedinjenju obeh delov Irske in da da vlada jasno izjavo v tem pogledu. De Valera misli, da je nastopil ugoden trenutek, da se začne akcija v to smer. V tej zadevi se bo De Valera začel ponovno pogajati z angleško vlado.

Oče kneza namestnika Pavla, knez Arsen je umrl v Parizu

Belgrad, 19. oktobra. Danes ob 13.30 je v Parizu umrl oče našega kneza-namestnika Pavla, Nj. kr. Vis. knez Arsen, ki je bil armadni general jugoslovanske vojske. Knez Arsen se je rodil 4. aprila 1859 v Temišvaru. Doprtil je licej Louis le Grande v Parizu, in Konstantinovski šolo za častnike v Rusiji. V francosko vojsko je stopil leta 1881. Leta 1887 je bil povišan v ruskega konjeniškega podporočnika, v kapitana leta 1898, a v polkovnika leta 1905. Brigadni general je postal leta 1914. Za generala srbske vojske je bil imenovan leta 1912; bil je poveljnik konjeniške divizije v letih 1912 in 1913. Udeleževal se je francoske ekspedicije v Tonkin leta 1883, leta 1889 se je udeležil kot častnik tajske legije alžirske ekspedicije, a leta 1904 se je udeležil japonsko-ruske vojne ter se je zlasti odlikoval pri bitki v Mukdenu. Prav

tako se je aktivno udeleževal balkanskih osvobodilnih vojn ter se odlikoval v bojih v Kumanovu, Bitolju in Bregalnici. Leta 1912 je 16. oktobra s svojimi četami osvobodil Veles, a sedem dni kasneje Prilep. V svetovni vojni se je boril pri ruski vojski na poljskem bojišču ter se odlikoval v bitkah pri Varšavi in Rigji. Knez Arsen je bil sin srbskega kneza Aleksandra in brat pokojnega kralja Petra I. Leta 1892 se je oženil s princoso Avro Davidov. Knez Arsen je oče Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla.

Ob smrti Nj. kr. Vis. kneza Arsena bo trajala po najvišjem nalogu Nj. Vel. kralja dvorska žalost 12 tednov, od 19. oktobra 1938 pa do vključno 10. januarja 1939. V prvih šestih tednih bo na dvoru globoka žalost. (Iz pisarne maršalata dvora Nj. Vel. kralja št. 1830 z dne 19. oktobra 1938.)

Angleži mirijo Palestino s strojnimi, tanki in dinamitom:

Celodnevno obleganje starega Jeruzalema

Jeruzalem, 20. oktobra. o. Položaj v Jeruzalemu se je zadnje dni tako poslabšal, da so Angleži izgubili dejansko oblast nad palestinsko prestolnico. Arabci so se zadnje dni utaborili v starem delu mesta okoli omarjeve mošeje, kamor angleško vojaštvo in policija nista mogla prodreti. Zaradi tega je visoki komisar poklical na pomoč nove čete, ki so prišle iz Egipta, ter letala. Vojaštvo je zasedlo vse strehe v okolici starega mesta ter postavilo manje strojnice. Močni oddelki so zasedli vse vhode v staro mesto, motorizirane čete s tanki pa so skušale prodreti do starega mesta po cesti, ki drži skozi vrata Hutta.

Oblasti so izdale včeraj zjutraj pred začetkom obleganja proglas na ljudstvo, v katerem napovedujejo vojaške ukrepe proti arabskim upornikom, ki so obkoljeni v starem delu Jeruzalema. Prebivalstvo ostalih delov mesta so opozorili, naj ne zapuščajo svojih hiš. Jeruzalemske ulice so bile že od ranega jutra prazne. Trgovine in šole so bile zaprte. Promet je bil ustavljen. Pričakujejo pa, da bodo arabski uporniki nudili angleškim četam v starem mestu močan odpor.

Boji med Arabci in angleško vojsko so se začeli okoli pol dne ter so trajali do danes zjutraj do šestih, ko se je Angležem posrečilo odrezati arabski predel okoli Omarjeve mošeje od judovskega in krščanskega dela mesta. Boji so bili siloviti in brezobzirni. Sodelovala so v njih tudi angleška letala, ki so s strojnimi obstrlevala Arabce na Tempelskem trgu. Letala so znatno poškodovala dragoceno stavbo mošeje, ki velja za drugo največje mohamedansko svetišče na svetu. V bojih je padlo več sto Arabcev. Kljub temu pa Angleži še vedno niso gospodarji Jeruzalema.

Visoki komisar je danes zjutraj izdal za vso Palestino odlok, da morajo vojaški oddelki nemudoma razstreliti z dinamitom vse hiše in vasi, ki bi dajale podporo ali zavetje arabskim vstajem. Angleži so s tem kaznovali Arabce samo v posameznih primerih, zdaj pa je to določilo dobilo splošno veljavo. Ta okrutni odlok »človekoljubne« angleške vlade, ki je pokazala ob češkoslovaškem primeru toliko razumevanja za »zatirane« narode, je po vsej Palestini in po vsem mohamedanskem svetu vzbudil strašno jezo.

Tretja lista za dec. volitve bo Ljotičeva „Zbor“ ne pojde z združeno opozicijo - Izstopi iz JNS

Belgrad, 20. oktobra. o. Tajništvo jugoslovanskega fašističnega gibanja »Zbor«, ki ga vodi Dimitrij Ljotič, sporoča, da je Ljotič po zaslišanju posvetovalnega odbora svoje stranke sklenil, da se iz načelnih razlogov ne pridruži drugim opozicijskim skupinam za anoten nastop z dr. Mačkom in da bo za državnozbornske volitve 11. decembra poslal samostojno listo. Ljotič računa, da bodo zanj volili poleg njegovih pristašev tudi številni člani JNS, zlasti njene mladine, ki obsoja sporazum starejših JNS z dr. Mačkom. Zlasti veliko glasov od pristašev JNS si Ljotič obeta v Sloveniji.

Sklep glavnega odbora JNS glede volilnega sporazuma z združeno opozicijo vzbuja vedno večje nezadovoljstvo med pristaši te stranke. Iz vseh krajev v notranjosti države prihajajo poročila, da pristaši JNS, ki so bili vseskozi vzgajani v unitarističnem jugoslovanskem duhu, ne odobravajo sklenjenega skupnega volilnega nastopa pri volitvah. V tem smislu so se že izjavili somišljeniki bivšega predsednika JNS Uzunoviča, ki poudarjajo, da v nobenem primeru ne morejo slediti sklepu vodstva JNS ter glasovati za Mačkovo listo. V kratkem bo pri Nikoli Uzunoviču drugi sestanek, na katerega bodo poklicani njegovi prijatelji iz vse države.

Iz protesta proti sporazumu je izstopil iz političnega odbora JNS eden glavnih njenih stebrov dr. Svetislav Popović iz Zemuna. Njemu je včeraj sledilo še več drugih vidnejših pristašev JNS. Tako je včeraj v Sarajevu izjavil dr. Avdo Hasanbegović, da obsoja politično mešetarnjenje in druženje JNS z združeno opozicijo ter se zavzema za

složen nastop muslimanov in pravoslavcev v Bosni, to je za politiko JRZ. Hasanbegovićevemu vzgledu bo sledilo v Bosni še več drugih pristašev JNS. Tako je znano, da sklepov vodstva JNS ne odobravajo Šukrija Kurtović, dr. Vaso Glušac, oba iz Sarajeva, ter dr. Vasa Jovanović iz Beograda.

S sporazumom JNS in združeno opozicijo se je včeraj bavil v Zagrebu tudi banovinski odbor JNS za savsko banovino. Seja je trajala od popoldneva do pozno zvečer. Večina udeležencev z Demotrovičem na čelu se je izjavila proti volilnemu sodelovanju z združeno opozicijo. V tem smislu so bili sprejeti sklepi in poslani glavnemu odboru JNS. O podobnem nezadovoljstvu med pristaši JNS poročajo tudi iz Dubrovnika in iz drugih večjih krajev.

Ljubljana, 20. okt.

Iz ljubljanskih jugoslovanskih krogov poročajo, da je glavni tajnik JNS dr. Kramer dobil od dr. Mačka proste roke zaradi postavljanja kandidatov za Mačkovo listo v Sloveniji. Zaradi tega bodo morali slovenski mačkovi in razni drugi bolj ali manj načelni opozicionalci doseči z generalnim Mačkovim pooblaščenjem dr. Kramerjem sporazum zaradi kandidatur. Ker gre dr. Kramerju in njegovim za to, da spravijo čim več svojih ljudi pod tredo, bo dr. Kramer verjetno precej nepopustljiv in bo skušal postaviti čim več svojih kandidatov. V zvezi s tem sporazumevanjem sta dr. Kramerja včeraj obiskala dolgoletni načelni opozicionalci, ljubljanski odvetnik dr. Ivan Stanovnik in zastopnik krščanskih socialistov sivolasi g. Gostinčar

Obisk romunskega kralja v Londonu

London, 20. oktobra. o. »Daily Ekpress« in »Dail Mail« poročata, da bosta romunski kralj Karel in prestolonaslednik Mihael v bližnji bodočnosti uradno obiskala Anglijo. Ta obisk je bil določen že za letošnji marec, a so ga preprečili mednarodni dogodki ob zasedbi Avstrije. Obisk romunskega vladarja bodo določili najbrž za januar ali prvo polovico februarja. Kralj Karel in prestolonaslednik Mihael bosta ostala v Londonu tri dni. Razlog za obisk je v težavnem položaju, v katerega je zšla Romunija po okrnitvi češkoslovaške, s katero je Mala zveza dejansko razbita. Romunija je glede manjšinskih vprašanj prav tako prizadeta, saj ima v svojih mejah poldrug milijon Madžarov, 800.000 Nemcev, precej Bolgarov, Turkov in Judov. Obisk romunskega vladarja v Londonu naj Romuniji zagotovi angleško zaslombo za primer kakih neupravičenih stremeljev, ki bi jih to manjšinsko vprašanje utegnilo dobiti.

Važna seja angleške vlade

London, 20. oktobra. o. Včeraj zjutraj se je vrnil s počitnic predsednik vlade Chamberlain. Ob 10 popoldne je bila sklicana seja angleške vlade, ki je trajala od 11. do 13.30. Za zvečer ni najavljena nobena nova seja. Potrjujejo, da so bila na tej seji glavni predmet posvetovanja sledeča tri vprašanja: mednarodni položaj in zlasti stanje italijansko-angleških pogajanj, vprašanje Palestine ter vprašanje narodne obrambe. Lord Halifax je pred začetkom seje govoril pol ure s predsednikom Chamberlainom. Nato pa je Chamberlain sprejel ministra za kolonije Macdonalda, ki mu je pri tej priliki razložil zadnja poročila o stanju v Palestini.

Smrt srbskega predvojnega politika

Belgrad, 20. okt. m. Včeraj je v Belgradu umrl bivši večkratni minister v predvojni Srbiji Djordje Genčić. Pokojnik je spadal med intelektualne tvorce revolucijskega gibanja, ki je privlelo do padea dinastije Obrenovičev v Srbiji leta 1903. Po teh gov.

Dr. Korošec na slovenski umetniški razstavi v Belgradu

Belgrad, 20. okt. m. Preteklo nedeljo je bila v Belgradu v paviljonu Cvijete Zuzorič odprta razstava treh slovenskih upodabljajočih umetnikov, slikarjev Mihe Maleša in Gojmirja Antona Kosa ter kiparja Franceta Goršeta. Razstava je bila deložna že precejšnjega obiska, a včeraj jo je obiskal notranji minister dr. Anton Korošec. Dr. Korošec se je na razstavi mudil precej časa ter je tudi kupil večje število razstavljenih del. Med drugimi je kupil od Mihe Maleša slike »Slovensko zatišje«, »Sv. Križ«, »Stirje krozniki« in lesorez »Marija Pomagaj«. Od Franceta Goršeta je kupil kipa »Pastirček« in »Kmetica«. Od Kosa pa sliko »Deklica z vrčcem«. Poleg tega je minister dr. Korošec kupil tudi dve Maleševi knjigi.

Sprejem italijanskih prostovoljcev iz Spanije v Napoliju

Napoli, 20. oktobra. o. Danes dopoldne so v napoljsko luko dospeli štirje parniki, ki so pripeljali iz nacionalistične Spanije 10.000 italijanskih legionarjev. Parnike je spremljalo osem manjših bojnih ladij. Prostovoljci se bodo okoli pol dne izkrcali in se porazvrstili po ulicah do kraljevega gradu. Njihove oddelke bo pregledal kralj in cesar v spremstvu prestolonaslednika in zunanje ministra grofa Ciana ter glavnega tajnika fašistovske stranke. Za tem bo pred kraljem velika parada. V Napolju so dospele ogromne množice prebivalstva in članov fašističnih organizacij, da pozdravijo vračajoče se prostovoljce.

Bivši belgijski ministrski predsednik Van Zeland je imel na angleškem vseučilišču Cambridge predavanje, v katerem je dejal, da je sporazum med demokratičnimi državami Anglijo, Francijo in Ameriko ter med avtoritarnimi državami, kakor sta Italija in Nemčija, nujno potreben.

Raznosterosti iz dnevne kronike

Ljubljana, 20. oktobra.

Z lokomotive je padel

Danes ponoči ob 3.22 so z glavnega kolodvora obvestili reševalno postajo, da se je pri skladišču Balkan ponesrečil neki železničar. Reševalci so takoj prišli tja. Ponesrečenec je železničar Barle Janež, ki je bil rojen leta 1878 v Ljubljani in stanuje na Sori št. 1. Mož je na lokomotivi snalil okno, pri tem pa mu je spodrsnilo in padel je s stroja. Padec je bil tako nesrečen, da si je železničar nalomil rebra in najbrž zlomil tudi desno roko. Prpejali so ga v bolnišnico.

Žaloigra v Rožni dolini

Osebe pri tej žaloigri so tri: mož in žena in še neki mož. Vsi stanujejo nekje v Rožni dolini. Žena pa je imela ljubavno razmerje z enim drugim, vendar tudi z njim se ništa bog ve kako razumela. Danes ponoči je v neki tretji hiši prišlo do pretekanja med enim drugim in njo. Stvar je prišla tako dale, da je oni potegnil iz žepa samokres in ga izstrelil proti njej. Zadel jo je v tlinik, tako da se je zgrudila. Takoj nato pa je pogljal kroglo tudi sebi v sence. Ljudje, ki so slišali strele, so tako vedeli, da se je nekaj zgodilo in obvestili so reševalno postajo. To se je zgodilo ob 22.48. Reševalci so takoj prišli in našli oboje ranjenca v mlaki krvi. Odpeljali so ju v bolnišnico, toda takoj se je videlo, da on ne bo ostal pri življenju, ker je bil ves čas nezavest. V bolnišnici je res že proti jutru umrl, ne da bi se prej kaj zavedel. Zanj pa upajo, da jo bodo rešili, ker jo krogla ni smrtonavno ranila po vratu.

Tatvine dveh predrznih tatov

Pred dobrim tedom je bilo vlomljeno v stanovanje Šketa Josipa, peka iz Klanca št. 7 pri Litiji. Iz stanovanja so tatovi odnesli dva moška površnika, katerih eden je bil črna, drugi pa modre barve, srebrno moško uro z dvojnimi pokrovom in z zlato verzičko, ki ima z žimo vpletene členke, dva ženska plašča zelene barve, dolge moške hlače črne barve, trinajst različnih naglavnih rut, dve ženski ročni torbici in 500 dinarjev gotovine, tako da znaša skupna škoda 2070 dinarjev. Dan prej pa je bilo vlomljeno v stanovanje Koprivnikar Ane v Javorju št. 1, občina Sv. Križ pri Litiji. Tukaj je bilo pokradeno šest različnih ženskih bluz, dve krili črne in modre barve, rdeča svilen obleka, devet ženskih srajc bele barve, moške suknene hlače z belimi ržami, osem bolj-ših rjuh z monogramom A. S. in A. T., par ženskih čevljev, dva para nogavic, dva kilograma masti z loncem vred in nekaj bolj-ših žepnih rut. Vsa škoda znaša 1618 dinarjev.

Obe tatvini sta naredila dva moška, ki so jima bile razmere pri teh hišah dobro znane. Prvi tat je Anžur Josip, ki je bil že večkrat kaznovan in ga policija že dalje časa išče tudi zaradi drugih prestopkov, drugi pa se piše Zaverl Leopold, ki je svoj čas pobegnil iz zapora in ga policija prav tako zasleduje zaradi različnih prestopkov. Anžur je majhne postave, okroglega obraza in plešast, gladko obrt, oblečen pa je v temnosivo, skoraj črno obleko in črn klobuk. Zavrli pa je visoke, krepke postave, podolgovatega obraza in kostanjevih las ter ima na glavi dve brazgotini. Ker sta oba prav nevarna tatova, jih policija išče z vso vnemo in če bi jih kdo prepoznal, naj takoj naznani najbližji žandarmerijski postaji.

Odkrita tihotapstva

Pred snočnim je policija na kolodvoru aretirala nekega moškega, ki se je sumljivo obnašal. Ko so potem na policiji preiskali njegov kovček, so odkrili, da je v njem okrog 50 kilogramov saharina in precejšnja količina opija. Policija je takoj začela sumiti, da te množine saharina v Ljubljani najbrž ne bi mogel razpežati in da je to le neki tihotapec, ki razprodaja te stvari po svojih pomagačih predvsem po deželi. Policija je proti temu moškemu uvedla natančno preiskavo. Prav isti večer pa se je odigral razburljiv prizor na Dolenjski cesti. Tam se je po razriti cesti skušal splaziti mimo mitničarjev neki kolesar, ki je imel na kolesu precej velik zavoj. Na tega kolesarja je postala pozorna policijska motorizirana kontrola, ki je bila prav v istem času na tej cesti. Ko je kolesar to opazil, je skušal pobegniti čez bližnji travnik. Ker je motor s policijo običal na vlažnem travniku, se mu je to res posrečilo. Policija je pa pregledala njegov zavoj in ugotovila, da je v njem 21 zavojkov saharina. Poleg tega pa je begunec zgubil tudi torbico, v kateri je bilo več pisem in vsi njegovi dokumenti. Tihotapec se nemara ne bo dolgo veselil svobode, ker ga policija dobro pozna kot predrznega in strasnega tihotapca in ga bo kmalu izsledila.

Meščani, podprite Vrhovni socialni svet!

Kakor smo že ponovno poročali, je Vrhovni socialni svet v svoji delavnosti in požrtvovalni

skrbi za reweže sklenil izvesti za Vae svete obširna dobrodelna akcija, s katero bi dobil potrebnih sredstev za izdatno zimsko pomoč mestnim siromakom in beraćem. Sklenil je, da bo v sporazumu z mestno občino prodajal od prihodnje srede naprej po različnih delih mesta na stojnicah sveče z napisom »Za mestne reweže« in dve vrsti vencev, od katerih bodo prvi, ki bodo skromnejši, po 20 dinarjev, drugi, bolj-ši, pa po 100 dinarjev. Oboji bodo imeli zeleno-bele trakove z istim napisom kakor sveče. Mestna občina bo v prihodnjih dneh razposlala vsem hišnim posestnikom in stran-

Ljudje z dežele

Ko hodiš po mestnih ulicah, lahko takoj ločiš ljudi, ki v mestu stalno žive, ki so tujci že povsem doma, in take, ki so prišli z dežele po opravkih, pa se v mestu zamude le toliko, kolikor se neizogibno morajo zadržati. Po obleki, pa tudi po vedenju, takoj lahko opaziš, kdo je prišel z dežele in kdo je v mestu doma. Razlika je zelo očitna in jasna.

Tisti, ki se zamude le mimogrede

Zjutraj prihajajo in se s kolodvora spuste po Miklošičevi ali pa po Kolodvorski ulici proti mestu. K advokatom morajo, to in ono morajo nakupiti, zgovoriti se morajo za prodajo drv, stopiti sem in tja, obiskati znanca, ki so se v mestu naselili za stalno, potem pa o pravem času spet na kolodvor in z vlakom domov. Bolj samozavestni in okretnejši so seveda tisti, ki morajo v mesto vsaj enkrat na teden ali na štirinajst dni, dasi se tudi njim pozna še neuglajenost in togost. V lokalih so še nerodni, v gostilni, kamor stopijo opoldne na kosilo, se tudi vedejo neokretno, vse se jim zdi preimunitno in prelepo. Deželanom obleka ne »sed« dobro, vidi se, da se jim pri vsakdanjem delu ni treba truditi, da bi bili dobro oblečeni kakor meščani, ki delajo v uradih, v trgovinah in v raznih poslovnih lokalih. Tudi praznična obleka ni dosti bolj-ša, saj se kmetoz za nedeljsko pot k fari ni treba bog ve kako »likati«. V mesto prihajajo kmetje, počasi stopajo zraven voz, ki so naloženi z drvmi. Stopajo k hišnim vratom in sprašujejo po kupcih. Kmetice iz bližnje okolice vozijo sadije, jeseni prihajajo podoželanji, ki so pripeljali v mesto zelje, krompir, jabolka, repo. Dopoldne prodajo, opoldne stopijo na pol litra, če je bila kupčija dobra, pa se spet odpeljejo. Ob nedeljah je naval večji, takrat prihajajo ljudje iz bližnjih krajev, v gledališče gredo, v kino, zabavajo se »imenitnejše« kakor na deželi. Po cestah se prestopajo počasi, ogledujejo hiše, ustavljajo se pred izlozhami, dolgo stoje na oglih in se obotavljajo, ker ne vedo, kam bi šli. Končno se odločijo. Ob delavnikih je v mestu velik promet, ljudje z dežele se kar ne morejo znajti. Zbegan gledajo na vse strani, zlasti ženske so nerodne, ker se ne upajo čez cesto, ko pa se le opogumijo, se ne zgodi redko, da katera kar sama od sebe pride na pot kolesarju; pomika se naprej, umika, spet skoči dva koraka naprej in kolesar mora, hočeš, nočeš, zapeljati vanjo. Ob velikih pririditvah se v mestu zbere množica naših kmečkih ljudi, ki prinesejo s seboj šumost in razgibanost z dežele, svojevrstno, živahno, duh po poljih in gozdovih prinesejo. Vse si ogledajo, skrbno pazijo, da se ne bi izgubili, drug drugega opozarjajo na tramvaj, na avtomobile, upajo si čez cesto le v velikih grupah. Mesto dobi za nekaj dni prav pisano sliko. Ko odidejo, se človeku zdi, da je mesto ostalo kakor izumrlo.

Tisti, ki ostanejo stalno

Na deželi je mnogo takih ljudi, ki jim pravimo bajtarji. Nimajo svojega posestva, za hlapca gruntarjem pa se mladim ljudem ne da iti. Srečo in bolj-ši položaj gredo poskušati v mestu. Poiskujejo si službo kot hišniki, kot delavci na cesti, za stavbne delavce, za slugo, za sle in tekače gredo, vsega se oprimejo, kar dobe. Če gredo prav mladi v mesto, se gredo učiti obrti: krojači postanejo, čevljarji, prodajalci in marsikdo med njimi z veliko pridnostjo postane na stara leta še premožen. Vseh teh »izseljencev« se počasi začena prijemanj mestni duh. Ob nedeljah hodijo že lepo oblečeni po cestah, čutijo se rojene meščane, samozavestni postanejo, kmalu se jim že skoraj ne pozna več, odkod so prišli. Domov gredo le redkokdaj, kadar pa pridejo, se hočejo postaviti kot pravi gospodje. Moški so, pa povabijo v gostilno kup svojih starih znancev in ukazujejo liter za litrom na mizo. Vaščani jih gledajo z občudovanjem in zavistjo, češ, postal je pravi škric, njemu se dobro godi, mi pa moramo garati od jutra do večera na polju. Ko odidejo, še dolgo govori vsa vas o njih. Vsem pa se ne godi tako dobro. Mnogi pridejo v mesto z namenom, da se ne bodo več vračali domov. Morda dobe priložnostno delo, trajno

kam posebne pole, kjer bo na eni strani županov razglas, ki je bil že objavljen po časopisih, na drugi strani pa bo naročilnica, kjer bo vsak napisal, koliko je pripravljen naročiti sveč ali vencev in tako podpreti mestne reweže. Te naročilnice bodo predvsem služile mestni občini za nekakšen pregled, koliko posamezni žrtvujejo za reweže, obenem pa bo s tem tudi urejeno lažje poslovanje. Naročene stvari bodo stranke dobile lahko po posameznih stojnicah, ki bodo po mestu na vseh prometnejših krajih, zadnje dni pa tudi pred pokopališčem. Podrobnejša navodila o tem bodo še izšla v časopisju. — Pozivamo vse meščane, naj se vsak po svojih močeh odzove tej akciji in tako na naj-lepši način počasti spomin svojih rajnih!

Huda avtomobilska nesreča v Gaberju

Celje, 20. oktobra.

Snoči okoli pol 8 se je pripetila blizu tovarne mila tvrdke Cater v Gaberju huda avtomobilska nesreča. 19letni kleparski vajenec pri kleparskem mo-justru Stavbetu iz Celja, sin kleparja v Westnovi tovarni, Janežič Emil iz Hudinje pri Celju, je šel proti svojemu domu. Po cesti od Voglajnskega mostu je vozil na državno cesto s tovornim avtomobilom Fiderik G. iz Celja. Fant je hodil popolnoma po desni strani ceste. Cesta je tukaj precej ozka in tako je tovorni avtomobil podrl fanta na tla. Šofer zatrjuje, da se je tu izognil kupu gramoza, krenil je res avtomobil na levo stran in pri tem nekoga zael, koga pa baje ni videl. Tovorni avtomobil je rešil fanta z vso silo na tla, tako da si je Janežič prebil lobanjo na čelu, da so mu izstopili možgani, zlomil si je tudi nogo in dobil teže poškodbe zunanje in notranje. Avtomobilist, ki je sicer čutil ali celo vedel, da je nekoga podrl, je vozil naprej, pustil nezavestnega fanta v krvi na tleh in se vrnil sele čez nekaj časa. Ker se je to zgodilo pozno zvečer in to v kraju, kjer je precej temno, bi lahko Janežič vso noč ležal na tleh in mrtvo obelehal. Na srečo pa so Janežiča takoj opazili. Poklicali so reševalno postajo v Celju, ki je odpeljala ponesrečenca v celjsko bolnišnico. Zdravniki so Janežiču nudili takojšnjo pomoč in ga operirali na glavi. Janežič je ob času poročila še vedno v nezavesti in je njegovo stanje zelo kritično ter je malo verjetno, da bo ostal pri življenju.

Mednarodna vlomilca sta se zatekla v Maribor

Inž. Fridau, ki ima v Mlinski ulici v prostorih nekdanje tovarne »Metrac« garaže in skladišča svojega zastopstva Opel avtomobilov, je danes zjutraj opazil, da so vdrli ponoči v pisarno vlomilci. V pisarni je bilo vse razmetano, vsi predali v pisalnih mizah preobrtni, manjkala pa je jeklena ročna blagajna. Pomirila ga je za zavest, da ni hranil v pisarni nobenega denarja ter ni padel vlomilec v roke omembe vreden plen. V jekleni blagajni so bile samo listine. Največjo vrednost je predstavljala še pištola, ki se je nahajala v pisalni mizi ter so jo vlomilci vzeli, in razno precizno mehanično orodje. Policija je prišla na kraj s policijskim psom, ki je sledil vlomilec čez železniško progo v Melje, na sejmšči pa je izgubil sled. Policija je zaradi tega povečala pozornost po ulicah ter je pazila zlasti v Melju na sumljive ljudi. Pozornost se je res obnesla. Na Meljski cesti je dopoldne ustavil stražnik sumljivega neznanca ter ga privedel na stražnico. Pri preiskavi so našli pri možu pištolo, ki je bila snoči ukradena iz omenjene pisarne. Mož je nato priznal, da je izvršil skupaj s še enim tovarišem vlomilski obisk pri tvrdki Opel. Dejal je, da se piše on Weber, njegov tovariš pa Weiss. Oba sta ključavničarja ter sta doma iz Strassburga v Franciji. Zadnje čase sta se mudila na Češkoslovaškem, od tam pa sta se napotila v Jugoslavijo ter sta se ustavila v Mariboru, kjer sta poskusila svojo srečo. Jekleno ročno blagajno je odnesel Weiss ter sta jo namenavala danes dopoldne odpreti, ker sta mislila, da bosta našla v njej večjo vsoto denarja. Domenila sta se, da se snideta na kolodvoru ter se potem odpeljeta iz Maribora. Policija je nato začela iskati še Weissa, ta pa je moral nekaj zaslužiti ter je izginil. Sedaj je izdana za njim tiralica.

Čezdalje večji obseg tatinske afere v Celju

Preiskave velike tatinske afere v veletrgovini Vrečič na dr. Zerjavovi ulici segajo vedno globlje in so zaleje že 20 oseb, ki jih je zaslila policija. Po zadnjih ugotovitvah, ki so zelo natančne, je Ivan odnesel iz trgovine za 57.000 din blaga. Včeraj popoldne so zaslišali mesarskega mojstra S. Franca z Brega pri Celju, ki je po zatrevanju in po vseh izpovedbah Ivana glavni krivec. S. Franc je deloma priznal in celo ponujal trgovcu g. Vrečiču 10.000 din za poravnavo, vendar g. Vrečič tega ni sprejel in je zahteval trikrat toliko, torej 30.000 din. Sicer pa je razumljivo, da se g. Vrečič predvsem naslanja na S. Fr., ki ima hišo, med tem ko je Ivan še mladoleten, ki so ga k tatvini nagovarjali predvsem drugi. Tako bi g. Vrečič dobil od posestnikov na Stranica približno 10.000 din, 30.000 od mesarskega mojstra S. Fr., od pekoveškega pomočnika M. B. 2.500 din in še od drugih tako, da bo njegova škoda deloma krita.

Tam se pripravljajo, če ste pravilno vpisani. Tam doblite tudi vsa potrebna obvestila glede morebitne reklamacije.

Mestno tajništvo JRZ se nahaja na Gospovetski cesti št. 10/I ter je odprto sleherni delavnik od 8 zjutraj do 8 zvečer, v nedežo pa od 10—18 popoldne. Tel. 37-64.

Člani in somišljeniki JRZ za kolodvorski okraj imajo volilne imenike na vpogled v Rokodelskem domu in sicer od danes dalje vsak dan od pol 7 do 8 zvečer, da se lahko pripravijo, ali so v imenikih ali ne.

Obvestila za volitve

Vse somišljenike JRZ stolnega okraja, ki stanujejo v Dolničarjevi (Semeniški) ulici, na Cankarjevem nabreju, Grajski planoti, v Grajskem drevoredu, v Ključavničarski ulici, na Krekovem trgu, v Krojaški, Lingarjevi, Medarski ulici, na Mestnem trgu, na Nabrežju 20. septembra, na Ovinških, Pod Tranco, na Pogarčarjevem trgu, Pred škofijo, na Razgledni stezi, v Ribji, Stritarjevi, Studentovski ulici ali na Vodnikovem trgu. Za ograjami, opozarjamo, naj se čim preje pripravijo, če so pravilno vpisani v volilni imenik. Volilni imenik lahko vpogledajo na mestnem magistratu, Mestni trg 2/II, soba št. 48 ali pa v mestnem tajništvu JRZ na Gospovetski cesti št. 10/I. Ako niste vpisani ali niste pravilno vpisani, se zglasite v mestnem tajništvu JRZ, ki bo ukrenilo vse potrebno za vpis.

Vse pristaše in somišljenike JRZ za okraj Mirje, kamor spadajo sledeče ulice: Rimska cesta, Borštnikov trg, Napoleonov trg, Emonska cesta, Gorupova ulica, Cojzova cesta, Krakovska ulica, Kladezna ulica, Krakovski nasip, Vrtna ulica, Gradaska ulica, Vrtača, Tobačna ulca, Tržaška cesta, Oražnova ulica, Glinška ulica, Idrjska ulica, Postojnska, Langusova, Hajdrihova, Groharjeva, Marmontova, Verstovškova, Volaričeva ulica, Bičevje in Lepi pot, opozarjamo in prosimo, naj se javijo sigurno v salonu gostilne »Usenik« na Borštnikovem trgu, kjer jim bo na razpolago vsak dan od 18—20 volilni imenik, da bodo lahko ugotovili, ali so pravilno in če so sploh vpisani v volilnem imeniku. V primeru, da niso vpisani, bodo dobili tu vsa nadaljnja potrebna navodila. — Krajevna organizacija JRZ za okraj Mirje in Krakovo.

Somišljeniki JRZ iz Zelene jame! Oglasite se takoj pri občinskem svetniku G. Mišvelju, da se tamkaj pripravite, če ste pravilno vpisani v volilni imenik. Istotam naj se zglasje volilci — somišljeniki JRZ iz Tomačevega in Jarš.

Volilci — somišljeniki JRZ, ki stanujejo v Marentičevi ulici, v Predovičevi, Slapničarjevi, Suštaršičev, Zakotnikovi ulici, dalje oni iz Zaloške ceste, v kolikor spadajo pod Moste, s Poti na Fužine, s Stare poti in s Poljske ceste, naj se zglasijo jutri 21. oktobra od 8 zvečer dalje v Ljudskem domu v Mostah. Tam bodo imeli na razpolago volilni imenik ter se bodo lahko pripravili, če so pravilno vpisani. Istotam bodo dobili vsa potrebna obvestila za morda potrebne reklamacije.

Somišljeniki JRZ v Ljubljani! 11. decembra boste mogli voliti le, ako boste pravilno vpisani v volilni imenik. Zglasite se takoj pri tajniku svoje krajevne organizacije JRZ ali pa pri mestnem tajništvu JRZ.

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

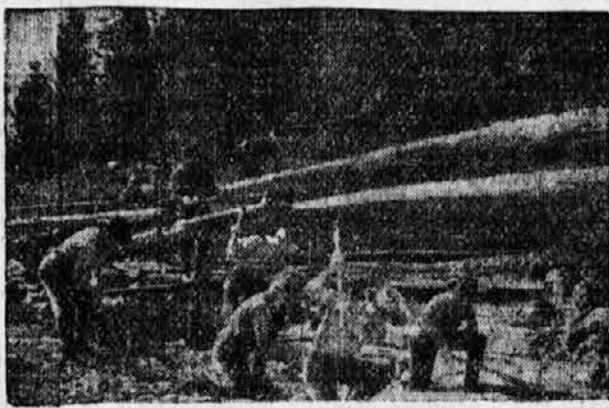
Roman s slikami

Pred kolibo so za nizko mizo sedeli delavci, kakih deset po številu. Kazali so inženirja hrbet in igrali karte. Bili so tako zatopljeni v igro, da ni sploh nihče zapazil, da bi bil kdo prišel. Whitney je stopil najmočnejšemu in najobilnejšemu od delavcev za hrbet ter mu položil roko na ramo. Storil je to tako močno, da ga je delavec moral zapaziti. Vsi so se ozrli, oni najdebelejši pa je prijel za puško, ki je stala naslonjena ob mizo in si jo grožče položil čez kolena. Postrani je pogledal Whitneya ter mu dejal: »Kaj niste brali opozorila?« Inženir se je delal nevednega: »Kakšnega opozorila?« »Za zlodja, tistega tam na križpoti! Kaj ne znate brati?« »Znam!« »No torej! Pojdite pri priči nazaj, preberite tisto, kar je na tabli in se ravnajte po tem!« Pri teh besedah je možak spet pomislil stisnil puško. Whitney pa se za njegove besede ni menil, marveč je važno in resno vprašal: »To bom storil o priliki. Zdej mi povejte, kdo je tu vodja?« »Tukaj sem vodja jaz, Slog Minton. Če imate kaj proti temu, se lahko koj pogovoriva. Če ste pa prišli zaradi dela, vam povem, da novih ljudi nič ne spre-

jemamo in da zaradi tega prav tako lahko takoj greste, odkoder ste prišli!« Whitney ni nič dalje razjasnjeval ali se opravičeval, marveč je kar takoj trdo vprašal: »Zakaj ne delajo vsi stroji? Kdo odgovarja za to?« Zdej je vodja, možak obilen in močan, zaraslega, neobritega lica, razjarjen planil na noge: »Kaj pa mislite s tem? Kdo ste prav za prav?« Odgovorite, preden vam razbijem svinjski gobec!« Whitney je mirno odgovoril: »Jaz sem novi nadzornik.« Pri teh besedah je potegnil iz žepa odlok o imenovanju. Delavci okoli mize so se nekaj trenutkov spogledovali, potem so začeli v zadregi drug za drugim vstajati. Nekdo je dejal: »Moram iti čistit cevi.« In jo je ubral naglo proti strojem. Drugi so jo pobrisali za njim ter pustili vodjo samega z novim nadzornikom. Ta je zasmehljivo vzkliznil: »Imamo čisto novega poglavarjal! Pravkar je prišel iz trgovine! Novo pečen inženir, kaj ne? Gotovo prihajate kar iz šole, kaj?« Whitney je zatulil: »Kaj je z motorji?«

Dosedanji vodja Slog Minton se je posmehljivo zračal: »Pojdite sami gledat, Willie! Saj imate noge in oči!« Zdelo se je, da Slog Minton se zdaj ne verjame, da bi imel zares opravila z novim vodjem. Whitneyjevo je bilo zdaj dovolj. Stopil je k predrznemu možaku in mu ostro dejal: »Prav! To bom tudi storil. Sicer si pa zapomnite, da moje ime ni Willie, temveč gospod Whitney!« Ko je Slog Minton videl, da je inženir s stisnjenimi pestmi stopil k njemu, je vzdignil puško. Toda še tisti trenutek je zahtul, kako ga je inženirjeva trda pest treščila pod brado. Strašni udarec ga je podril, da je zletel na tla kakor od strele zadet. Delavci so spet spogledali in v njih je zrastle tiho spoštovanje pred malim inženirjem, ki je mlatil kakor star medved. Kolikor jih ni bilo že prej odšlo na delo, so se začeli zdaj naglo umikati, kakor da je Whitneyeva trda pest naredila čudež. Slog Minton je nekaj trenutkov ležal na tleh in ves svet se je vrtel okoli njega. Čez čas si je toliko opomogel, da je vstal in odšel za inženirjem kakor potepen pes. Whitney je naglo odkoračil mimo umikajočih se delavcev do črpalk in strojev ter jih začel ogledovati. S strokovnjaškim pogledom je takoj našel napako in dejal delavcem, ki so se začeli zbirati okoli njega: »Zagozde so popustile, zato pritisk vode ni bil tako močan, kakor bi bilo

potrebno. Tudi vijaki niso vsi v redu. Zrak uhaja!« Zapovedal je, naj nadzorniki pri strojih pritrđijo zagozde, ki so se bile razmajale, in privijejo vijake. Vse je sam nadzoroval in dajal delavcem navsete. Če ni šlo, je sam prijel za ključ ali za klavdino in pomagal. Delavci so se mu čudili: doslej niso bili vajeni, da bi se ravnatelj kaj sila razumeli na resnično delo. Ko je bilo delo končano, vsi stroji pregledani in vse napake popravljene, je Whitney zapovedal delavcem, naj gredo na svoja mesta in čakajo znamenja z začetek. Potem je velel: »Tako, zdaj pa pritisnite, kar dajo moč!« Počakal je, da bi videl, kakšen učinek bi imelo njegovo povelje, potem pa je z ostrim glasom zavpil: Na inženirjevo povelje so stroji zagrmeli in se poglali v tek. Dolge, težke cevi iz motornih črpalk so začele brizgati na sivo rdeče bregove silovite, debele curke vode. Voda je vrtala v prst, pomešana s kamenjem, jo drobila in odnašala. Odplavljala je blato, za katerim je ostajalo samo drobno čisto zlato ... (Foto Warner Bros.)

Od tu in tam

Razstava »Tri leta vlade dr. Milana Stojadinovića« se je preselila iz Belgrada v Novi Sad, kjer bo odprta do 25. t. m. Razstavo je tudi v Novem Sadu odprl šef centralnega preseroja dr. Luković, ki je v svojem otvoritvenem govoru poudarjal namen in pomen te razstave, nato pa prikazal v glavnih obrisih uspehe vlade na vseh popriških političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Prav ta razstava je pokazala, v koliki meri je bila Vojvodina kot naš največji pridelovalec in izvoznik poljedelskih pridelkov deležna gospodarskih uspehov vlade dr. Stojadinovića. Razstava je bila že takoj prvi dan deležna obilnega obiska.

V JRZ je spvil dan hrvaški senator Vid Dju-retek, ki je bil do sedaj neopredeljen. Čim je izvedel za sporazum med najhujšima nasprotujočima si političnima skupinama JNS in dr. Mačk-om, je sklenil stopiti v JRZ. Podobno negodo-dovanje je izrazil sporazum dr. Kramerja z dr. Mačk-om tudi med delom tako imenovane na-predne javnosti v Ljubljani, zlasti med tisti-mi, ki so še vedno dali nekaj na dr. Kram-erjeve izjave in računali na njegovo politično do-slednost. Mnogoterim je skok Kramerja odprl oči in jih uveril, da njegovim besedam in na-celom ni mogoče verjeti več, ker se vse nje-govo delo zmerom uravnava po trenutnih na-crtnih in spekulacijah JNS.

Kakor poročajo belgrajski listi, bo nagra-do, ki je bila razpisana na glavo pokojnega hajduka Pavla Dokića, dobil oče pokojne 17-letne deklice Natalije Jovan Stević. Preiskava je namreč ugotovila, da je bila rana, ki jo je dek-le z nožem prizadejala hajduku, smrtonos-na, in da je Dokić izvršil samomor šele po spoznanju, da mu rana onemogoča vsak pobeg. Dokić je bil star komaj 27 let ter je bil kak-ri tri leta hajduk. V svoj dnevnik je zapisoval vse svoje žrtve, ki jih je bil že spraval s sveta, pa tudi tiste, katerim je obljubil maščevanje. Vse prebivalstvo, ki se ga je balo, se je na vest o njegovih smrti zbiralo na dyorišču, kamor so orožniki prenesli hajdukov truplo, in se hotelo na lastne oči prepričati, če je res mrtev. Celo Dokićev oče, ki je bil prav tako v smrtni ne-varnosti, se je oddahnil in častnikarjem vidno zadovoljen izjavil, da za sinom sicer žaluje, ker je bil njegov edinec, nikakor pa ne bo po-točil solze za hajdukom... Po izvršenem raz-telesenju so hajdukov truplo dali v preprost zabo-j in ga pokopali nekje na skritem mestu, kjer ga ne bo našel nihče več.

3240 ljudi umre v Belgradu povprečno vsa-ko leto. To se pravi, da se poslovi od tega sveta dnevno nekako po deset ljudi. Največja umrljivost se je ugotovila med dojenčki in otroci. Pri starejših razsaja najbolj jetika, za njo pa pridejo bolezni na krvnih obtočilnih in dihalnih organih, potem duševne bolezni itd. Zlasti kažejo statistike, da umre v Belgradu veliko ljudi na posledicah spolnih bolezni in na raku.

Načelnik staba češkoslovaške vojske general Krejčí je tri leta pred vojno služboval kot urad-nik pri gozdni upravi na posestvu grofa Khuena Belassija v Nuštru pri Vinkovcih. Tu ga je dole-tela tudi mobilizacija. Po svetovni vojni pa se je začela Krejčijeva vojaška kariera, dokler ni v zadnjih najbolj kritičnih dneh češkoslovaške dr-žave prišel na mesto glavnega poveljnika češko-slovaške vojske.

Košček bele srajce, ki je del oblačila pravos-lavne škofa, pomeni med pravoslavni ver-niki v Pokrajčevu v Srbiji veliko srečo. Pred kratkim je bila tam posvečena nova cerkev. Čim so bili obredi izvršeni, je predsednik cer-kvene občine vzel škofovo srajco in jo raz-rezal na drobne kosce, ki so jih potem ljudje pobrali in shranili, ker verujejo, da bodo zaradi tega vse življenje srečni.

Veliko škodo delajo kmetom na hribih Tre-beviču in Jahorini v Bosni planinski orli, ki jih je tam precej. Zlasti napadajo in odnašajo drobnico. Pred kratkim so pastirji ujeli velikega orla, ki je pograbil ovco, krepko zasadil vanjo svoje krempl-je, a odleteti zaradi prevelike teže plena ni mogel. Pastirji so orla pobili s palicami, nato pa se živega odnesli domov. Z razpetimi krili je bil dva in pol metra širok, a težak 12 kilogramov. Prodali so ga potem za 50 din.

Ponehanje mednarodne napetosti je imelo ta-koj blagodejen vpliv na tujski promet v Dalma-ciji. Vlaki imajo dosti potnikov, a v Splitu in dru-gih dalmatinskih letoviščih so se že pojavili šte-vilni Nemci, Švicarji in Angleži.

Šest stolov in dve mizi so razbili kavarni-ški gostje na hrbtu Hamida Bogdanovića iz Sarajeva, ker je preveč razgrajal. Hamid se ga je krepko nalezal in začel delati v kavarni velik hrup. Dva gosta, ki jima ropotanje ni bilo po godu, sta pograbila za stole in jih za-čela lomiti na pijačnem hrbtu. Ker se je že šest stolov polomilo, sta porabila za »pomiritev« pijačca še dve mizi. Tudi ti dve sta se razbili. Bogdanovič je oblezel v mlaki krvi, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

35 dni zapora je dobil pred sodiščem v Kragujevcu ravnatelj gimnazije, ker je užilil podrejenega profesorja. Ravnatelj je vodil ekonomijo dijaškega internata, v katerem je bil podrejeni profesor prefekt. Ko pa je bil ravnatelj premeščen, je profesor ugotovil, da poslovanje v internatu ni bilo v redu. Proti preiskavi, ki je bila zaradi tega uvedena, se je ravnatelj pritožil, pri tem pa napadel z nepri-stojnimi izrazi profesorja. Razvila se je tožba, iz katere je ravnatelj odnesel 35 dni zapora brezpogojno.

Občinskega čuvaja sta premlatila dva ta-tova, ki ju je bil čuvaj že ponovno zalotil pri tatvini v Kličevcih pri Požarevcu. Že pred več tedni je čuvaj zalotil na polju oba tatica in ju naznanil sodišču. Tam sta prejela zaslu-ženo kazen, vendar pa sta obljubila čuvaju maščevanje. Ko ju je pred dvema dnevnoma spet zalotil pri tatvini, sta ga napadla in tako ne-usmiljeno preklestila, da so ga morali vsega pomoljenega prepeljati v bolnišnico.

Brez želodca živi gostilničarka Katia Opa-čič iz Daruvarja, kakor poroča belgrajska »Po-litika«. Ženi je zdravnik pred nekaj leti zaradi težke bolezni vzel želodec, nakar si je morala žena na svoj način pripravljati hrano. Do se-daj je bilo v naši državi izvršenih že več po-dobnih operacij, pa se nobena ni posrečila. Daruvarska gostilničarka je edina, ki lahko živi brez želodca. V kratkem času se je zredila za sedem kilogramov.

Na divjem lovu se je sam obstrelil

Maribor, 19. oktobra.

Sedaj se je posrečilo orožnikom v Hočah po-polnoma razjasniti tragično smrt posestnika Karla Pulka iz Dobrovec pri Tezemu, ki je bila nekaj dni zavita v zagonetno temo. Pred nekaj dnevi smo poročali, da so našli ljudje v dobrovškem gozdu nezavestnega človeka, ki je imel na trebuhu strahovito rano od strela iz lovske puške. Zadet je bil iz neposredne bližine ter ga je strel vsega razmesaril. Ko so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, so pri operaciji ugotovili, da so mu šibre

na 60 mestih prestrelil drobovje

ter da je vsaka pomoč zastoj. Pulko je res kmalu umrl, skrivnost svoje smrti pa je odnesel s seboj v grob, ker se ni zavedel, odkar so ga pripeljali v bolnišnico. Nekateri časopisi so poročali, da je Pulka, ki je nabiral gobe, ustrelil nepoznan zo-lince iz maščevanja, mi pa smo že tedaj poročali, da se je dogodek gotovo odigral ob priliki divjega lova in da se je Pulko ali sam obstrelil ali pa ga je po nesreči zadel njegov tovariš. Sedaj je orož-niška preiskava uganko pojasnila ter odkrila, da je postal Pluko res

žrtev divjega lova

Pulko se je odpravil v družbi posestnika An-tona Kirbiša in posestniškega sina Franca Creven-ške na prepevan lov v tuje lovišče na fazane. Bila je svetla mesečna noč, kakršno imajo divji lovcvi na fazane zelo radi. Gredo v široki vrsti skozi gozd ter pazijo na fazane, ki sede na dreve-sih ter se proti mesečnemu nebu jasno vidijo. Tisti, ki imajo puške, jih potem kar pobirajo z dreves. V takšnih mesečnih nočeh napravijo divji lovcvi v fazanjih revirjih ogromno škodo, ker po-strele zelo veliko ptic. Tudi Pulkova družba je imela lep uspeh. Kmalu, ko so že prišli v gozd, je sestrelil Pulko tri fazane z dreves. Ko pa so prišli

Zopet živinska kuga v Mariboru

Maribor, 18. oktobra.

Ker je bila dne 15. oktobra 1938 v mestni klav-nici ugotovljena slinavka in parkljevka na transport-bikov iz Sv. Ivana Zabno, odreja mestno poglavarstvo: Mestna klavnica se smatra kot okužen prostor in je potrebno ukrenjeno, da se bolezen ne razširi. Osta-lo mesto se smatra kot ogroženo ozemlje in veljajo zanj sledeče odredbe: 1. Izvrši se popis vseh park-ljarjev v mestu. 2. Zabranejen je promet s parkljar-ji (goveda, svinje, ovce, koze). 3. Trgovina z živino na področju mestne uprave je zabranjena, izzvetno se bodo dajala dovoljenja od primera do primera. 4. Hle-vi se stavijo pod zaporo (ne sme se goniti živine na pašo). 5. Pei ne smejo letati po ulicah. 6. Kokoši mo-rajo biti zaprte v dvoriščih in se ne smejo puščati na cesto. 7. Živinski in seneni sejmi se do na-dalnega ukinejo. 8. Vsakdo je dolžan vsako sumljivo obolenje živine prijaviti mestnemu vet. uradu, telef. št. 22-38. 9. Goniti parkljarje iz mestnega območja je prepovedano. 10. Dostop goveje živine tudi z vpre-go v mesto je prepovedan. Prilpusti se v mesto samo one parkljarje, ki imajo na živ. potnem listu opombo »Za-takojšnji zakol v mestni klavnici«. 11. Svinje se smejo pripeljati v mestno klavnico z avtom. 12. Živali v mestni klavnici se morajo takoj sprosti poklati. 13. Pre-povedano je odpremljanje živih parkljarjev in vseh predmetov, s katerimi se lahko slinavka prenaša (seno, slama, koze, volna, gnoj itd.) iz mestnega ob-močja. 14. Špeharjem je dostop v mestno klavnico prepovedan. 15. Kršenje teh odredb se bo kaznovalo po živalskem kužnem zakonu.

Nagel vremenski preobrat

Ljubljana, 20. oktobra.

Po lepih, toplih in sončnih oktobrskih dnevih, ne-kateri so celo že začeli govoriti o tako zvanem »starih bab poletju«, se je včeraj ponoči vreme naglo pre-obrnilo. Že s noči je zavel močan južni veter, neseč mo-kroto ter so se pojavljali prvi znaki, da se bo v naj-krajšem času vreme naglo spremenilo. Noč je bila še lepa in zvezdnata. Proti jutru pa so silni, deževni oblaki zagrnili horizont in davi okoli 5.15 se je nad Ljubljano in okolico vtila prav huda ploha, ki se je pozneje spremenila v trajen dež. Vreme se je spre-menilo prav dan pred sv. Uršulo, ki je v vremenskih pregovorih nekako merodajna za prihodnje vreme v mesecu.

Letos smo doživeli po dolgih desetletjih poleg le-pega septembra tudi lep oktober, ki je drugače za-znamovan v vremenskih zapiskih, segajočih za 50 in tudi sto let nazaj, kot mesec izredno bogat na pada-vinah. Oktober velja v tako zvanem ljubljanskem pa-davinskem pasu, ki obsega kraje na Gorenjskem, Kam-nik tja proti Gornjemu gradu in od tu proti jugu na Dolenjsko do Črnomlja in Kočevja, kot mesec z naj-večjim mesečnim padavinskim povprečnikom. Oktobra je padlo gotova leta nad 300 mm dežja in še več. Ka-tastrofalen je bil n. pr. oktober leta 1933, ko je bilo Barje spremenjeno v velikansko jezero in je bila po-vedena silnična omi v letu 1895 spomladi, tik pred po-tresom.

Letošnji oktober je imel do danes 12 lepih dni in je doslej padlo le 107,2 mm dežja, kar znači, da je bil oktober letos prav reven na dežju, ko je druge leta izkazoval ogromne množine padavin.

Jutranje deževje je deloma ovrla javna dela po raznih cestah in ulicah, kakor tudi na raznih še od-prtih stavbah. Kljub deževju pa delavci preurejajo Karlovo cesto, ki jo bodo na mnogih krajih znižali in razširili. Napravili so že kamene temelje za cestno železnico, brez katerih je bila prejšnja. Tramvaj vozi sedaj le še do Kajfeža. Razdeli so nadaljnjo progo od Sv. Florjana cerkvice tja do Kajfeževe gostilne.

Kakor kažejo znaki, ne bo nastopilo trajno oku-brosko deževje, marveč je pričakovati, da se bo zjas-nilo. Davi okoli 8 je jutranji dež že prenehal, bilo pa je dopoldne še močno oblačno.

Cesta Labore-Kranj začasno zaprta

Sekcija za gradnjo drž. avne ceste Ljubljana-Kranj je pričela s polaganjem kock in napravo robnih trakov na preloženih državni cesti št. 2 od km 642.500 do km 643.800 (Labore-Kranj). Zato odjema na temelju št. 7 obtega cestnega reda od ponedeljka, 17. oktobra 1938, do nadaljnjega za-poro nove državne ceste Labore-Kranj za vsak promet z vozili. Vozovni promet se med tem časom vrši po stari državni cesti ter po začasnih poti pod nadvozom čez železnico v Kranju. Zaporo mora sekteja označiti z mednarodnim znakom. Okrajno poglavarstvo v Kranju.

»Slovenski dom« je edini katoliški popoldnevnik!

v gosto grmovje, je zadel Pulka usoda. V robu-dovju so je spotaknil in padel, med padcem

pa se mu je puška sprožila

in strel ga je zadel v trebuh ter mu ranil dro-bovje. Zaječal je ter zaklical na pomoč. Ko sta prihitela oba tovariša, sta se ustrašila. Videla sta, da ima Pulko na trebuhu strašno rano ter je bil po-njunem mnenju izgubljen. Ustrašila sta se pose-dic tega strela — ne zaradi ranjenca, temveč za-radi sebe. Zbala sta se, da jima bodo sedaj oblasti prišle na sled, ker hodita na divji lov, pa sta za-radi tega hitro pobegnila.

ranjenca pa sta pustila brez pomoči

umirati v temnem gozdu. Naslednjega jutra je po-slal Kirbiš sina sosedu Pašiču v gozd na mesto nesreče, naj bi pospravil sledove, ki bi izdali Pul-ka kot divjega lovca. Mladi fant je našel Pulka tam, kjer sta ga ponoči pustila njegova tovariša. Pulko je še živel, bil je pa nezavesten. Fant je vzel puško in tri fazane ter je vse skupaj zakopal nekaj sto korakov proč v grmovju pod mahom. Pulka so potem proti večeru našli neki ljudje, ki so imeli v gozdu opravka. Prepeljali so ga v mari-borsko bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Nič pa ni pomagala previdnost njegovih tovarišev, ker so orožniki v Hočah vseeno ugotovili, da se je moral nahajati Pulko na divjem lovu. Poleg mesta, na katerem je ranjenec ležal, so namreč našli nekaj fazanjega perja, pod mahom pa so bili zakopani naboji za lovsko puško. Ranjenec je moral tedaj, ko je ležal sam umirajoč v gozdu, priti za hip k zavesti, pa je v strahu, da ga bodo prijeli zaradi prepovedanega lova, sam izkopal pod seboj luknjo v mah ter skrtil vanjo naboje, ki jih je imel v žepu.

Kirbiš in Crevenšek sta sedaj priznala orožni-kom, da sta pustila Pulka v gozdu, ker sta mislila, da bo vsak hip umrl. Pravita pa, da sta mu pom-a-gala samo iskati fazane, nista pa jih streljala ter sploh nista imela s seboj pušk.

Iz športne krošnje

Sodniki na nedeljskih ligaških tekmah. Na svoji zadnji seji je Jug. nogometna zveza za me-deljno določila naslednje sodnike: V Zagrebu: Gradjanski: Sparta g. Tončić; v Splitu: Hajduk: Hašk g. Rakić; v Belgradu: BSK: Jugoslavija g. Vasa Ste-fanovič; Bask: Jedinstvo g. Gligorijević; v Sarajevu: Slavija: Slavija (Varaždin) g. Popović; v Skoplju: Gradjanski: Ljubljana g. Nen-kovič.

Najvažnejšo tekmo v sedmem kolu liga-skega prvenstva med BSK-om in Jugoslavijo sodi najboljši jugoslovanski sodnik Vasa Ste-fanovič.

Najboljši slovenski teniški igralec Boris Smerdu, ki so mu strokovnjaki prerokovali v teniskem športu veliko bodočnost je izstopil iz ljubljanske Ilirije in pristopil k belgrajškemu teniskemu klubu. Smerduju je Ilirija že dala izpisnico, tako da bo lahko takoj nastopal za BTK. Belgrajčani hočejo na vsak način postati enakovredni Zagrebčanom v teniskem športu in se zato ne strajajo nobenih žrtev za pridobitev novih teniških talentov, na katere je mo-goč računati. Smerdu je že drugi dobri igra-lec, ki ga je izvil Belgrad.

»Mr. G.« igra tenis. Švedski kralj je navdušen igralec tenisa in ga pod tem imenom pozna tudi ves športni svet. Še danes je s svojimi 80 leti veliki pri-jatelj belega športa. V prejšnjih časih je »Mr. G.« igral večkrat kot partner s francosko svetovno prvakinjo Suzanno Lenglen. Ko je ob neki priliki Leng-lenova opozorila kralja, naj gre bolj proti levi, da bo lahko ujel vse žoge, ji je slednji odgovoril: »Boli le-vo?! To mi doma vedno pripoveduje moj ministrski predsednik.«

Finske se sijejo pripravila na XII. olimpijske igre. Po sijajnih uspehih, ki so jih finski lahkoletci dosegli na olimpijskih igrah v Berlinu, so v letu 1937 malo popustili. Olimpijske borce pa so letos never-jetno dobro zamenjali novi atleti, ki so se z letošnjimi rezultati predstavili nad vse častno pred vsem šport-nim svetom. Dva mlada finska atleta Taieto Mäki in pa Irjoe Nokanen sta letos prinesla Finski zopet dva nova svetovna rekorda, ki bosta držala prav gotovo tako dolgo, dokler ne bo prišla spet nova finska mla-da garda, ki bo odvzela sloves starejšim atletom, kot sta to napravila letos Mäki in Nikanen z Nurmijem oziroma Salminenom in Jarvinenom. Nič manj odlič-en kot je bil rezultat Mäkija na 10.000 m je rezultat Ni-kanena, ki ga je postavil v nedeljo z metom kopja v novem svetovnem rekordu z znakmo 78,80 m. Rekord v metu kopja je prav tako izključna domena finskih atletov kot teki na dolge proge. Le trikrat, odkar ste-jemo svetovne rekorde, so bili prvaki Švedi, in sicer leta 1912 Leming z 62,32 m. Lemingu je l. 1919 sledil Myrha z 66,10 m. nato zopet Šved Fjndstrom s 66,62 metrov, za tem Finec Pentilla z 69,88 m in končno še enkrat leta 1928 Šved Lindquist, ki je prvi vrgel pre-ko 70 m. Njegova daljava je bila 71,01 m. Od leta 1930 pa do leta 1936 pa je Finec Matti Javinen nič manj kot desetkrat izboljšal svetovni rekord v metu kopja. Od 71,57 m je prišel do 77,23 m. Za Jarvine-nom je prišel na Nikanen, ki je letos popravil svetovni rekord v tej disciplini dvakrat in sicer z 77,87 m in z 78,80 m.

Toda Mäki in Nikanen sta samo dva najbolj vidna predstavnika finske lahke atletike. Za tema dvema atletoma je še cela vrsta mladih športnikov, ki bodo v najkrajšem času začeli posegati odločilno v borbo.

Živinski sejm znova zaprt

Ljubljana, 20. oktobra.

Živinski kugi: slinavka in parkljevka, ki se epi-demično pojavljata v naših krajih, eta se zavlekli v Slovenijo in našo državo po kaj čudnih potih. Kuga je prišla iz Amerike in Maroka najprej v francosko pristanišče Marseilles, od tu se je širila preko Fran-cije v Nemčijo in na Poljsko, krenila je nato na Ma-džarsko in od tam v našo državo. V naše kraje se je vrnila pri Dol. Lendavi. Napravila je že mnogo škode, kajti: poginila je lepa živina in drugo živino so morali živinorejci zaklati.

V avgustu se je kuga pojavila tudi v Ljubljani. Odrejena so bila takoj od veterinarke mestne oblasti vsa preventivna sredstva za pobijanje te kuge. V prvi vrsti je bil odpovedan tradicionalni živinski sejem, ki je vsako prvo in drugo sredo v mesecu. Sredi sep-tembra je kuga ponehala in se ni več pojavila. Zato je bil dovoljen prvi sejem po zapori 2. septembra, ki je bil slabo obiskan. Bilo je le par repov. Drugi sejem je bil 5. oktobra bolj obiskan.

Za včeraj je bil določen 3. sejem. Dogon na ta sejem bi bil velik. Mnogi so računali na živahne kup-cije. V zgodnjih jutranjih urah pa so mestni veteri-narji ugotovili pojav slinavke. Takoj je bilo odrejeno, da se mora sejem zapreti. Na sejem je zgodaj prišlo le

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Baromet- sko stanje	Tempe- ratura v C	Relativna vlažnost v %	Veter (smern., jakost)	Pada- vine	
					mm	vrsta
Ljubljana	765.7	20.0	11.8	94	10	S ₂ 21.5 dež
Maribor	766.0	17.6	7.0	90	10	0 — —
Zagreb	765.0	21.0	9.0	90	0	SW ₁ — —
Belgrad	765.7	25.0	8.0	—	0	— —
Sarajevo	766.0	20.0	2.0	—	0	— —
Vis	766.3	21.0	12.0	90	4	NW ₄ — —
Split	765.4	23.0	15.0	70	2	NW ₁ — —
Kumbor	763.9	22.0	13.0	90	10	NNE ₂ — —
Rab	766.3	19.0	13.0	70	7	NNE ₂ — —
Dubrovnik	763.6	23.0	15.0	70	0	NE ₂ — —

Vremenska napoved: Spremenljivo, deloma oblač-no vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Iz noči do 6.15 nizka in gosta, do 7.50 srednja, nato pa redna meglja do 8.45, ko se je dvignila in je posijalo sonce. Ob 9.40 se je popolnoma zjasnilo in tako ostalo do 13. Od 13 do 14.45 je bilo močno oblačno, nato pa zopet jasno. Po 22 se je po-polnoma pooblačilo. Danes ob 5.05 je pričelo močno deževati in ob času opazovanja (9) še vedno dežuje.

Koledar

Danes, četrtek, 20. oktobra: Janez.
Petek, 21. oktobra: Uršula.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnar: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kurali, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec, Rimska c. 38.

Največja svetovna verska manifestacija v le-tošnjem letu je bil gotovo XXXIV. evharistični kongres v Budimpešti. Kongres je bil veličastna manifestacija narodov za mir. Geslo njegovo je bilo: Vinculum caritatis. Kongresa se je udeležilo 46 narodov, med njimi tudi veliko Slovencev. O tem predmetu bo predaval g. rav. Vinko Zor, v petek, 21. t. m. ob 8, v beli dvorani hotela Union. Lepe skiptične slike bodo kazale najlepše prizore iz kongresnih dni, kakor tudi zanimivosti mesta. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvez, Miklošičeva cesta 7.

Pedagoško društvo v Ljubljani bo začelo svo-jo serijo predavanj v ponedeljek, dne 24. oktobra ob 18 v dvorani Mineraloškega inštituta na uni-versi. Prvo predavanje bo imel univ. prof. dr. Pa-vel Vuk Pavlovič o temi: »Vzgojiteljevo caretvo«. Dr. Vuk Pavlovič je univerziteni profesor v Za-grebu ter priznana osebnost na polju pedagoške teorije. Vse, ki se zanimajo za pedagogiko, vljud-no vabimo. Vstop prost.

Obisk grobov v Julijski krajini ob Vseh svetih. Zveza za tujski promet v Sloveniji je pre-jela z raznih strani želje, da omogoči Slo-vencem obisk grobov sorodnikov in znancev v Julijski krajini. Zaradi tega je pripravila 4 po-tovanja z avtobusi v Gorico, Idrijo in Trst v dneh 29. t. m. do 1. novembra in z vlakom v Trst 1. novembra. Spored je sestavljen tako, da bo zadovoljil vse želje. Spored dobite pri »Put-niku«.

Češki tečajji za izobraženstvo. Ker je med našim izobraženstvom mnogo zanimanja za če-ški jezik, je podpisana liga pripravljena or-ganizirati poseben brezplačen tečaj češkega jezika tudi za uradništvo, učiteljsvo, novinar-je in druge inteligentne poklice, ako bi se jih dovolj prijavilo. Zato prosimo, da se vsi, tudi oni, ki so se že prijavili telefonično, takoj pisмено prijavijo na jugoslovansko-češkoslo-vaško ligo v Ljubljani, Knafljeva 10.

Zlatko Balokovič, violinski virtuozi, umetnik po-bojni volji, bo koncertiral v Ljubljani v ponedeljek, dne 24. t. m. v Filharmonični dvorani. Tokrat koncer-tira s svojim stalnim klavirskim spremljevalcem Nor-vezanom Sluznjem ter izvaja dela Vivaldija, Miloje-vića, Chaussona, Granadosa, de Falle, Debussya in Lhotka. Balokovič je dobro poznan po vsem glasbe-nem svetu, vsi govore o njegovi umetniški igri z naj-večjo pohvalo in ga prištevajo prvim solistom sveta. Opozarjamo na ponedeljkov koncert v veliki Filhar-monični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Četrtek, 20. okt.: »Car Fjodor«. Red A.
Petek, 21. okt.: zaprt. (Generala.)
Sobota, 22. okt.: »Trideset sekund ljubosti«. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 23. okt., ob 15: »Veriga«. Izven. Zni-žane cene. — Ob 20: »Žene na Niskavuoriju«. Izven.

Opera. — Začetek ob 20.

Četrtek, 20. okt.: »Gejša«. Red četrtek.
Petek, 21. okt.: zaprt.
Sobota, 22. oktobra: »Na sinjem Jadranu«. Red B.
Nedelja, 23. okt.: »Grafica Marica«. Izven. Znižane cene.

Sadna kupč'a v Slovenskih goricah

Sv. Ana v Slov. goricah, 18. okt.

Po dolgem zastoju sadne trgovine, ki so jo stalno ovirale razne težkoče, ker trgovci enkrat dolgo niso dobili kontingentov, nato pa devizni dovoljenj, in naposled je otežkočil nadaljni razvoj še zadnji napeti zunanepolitični položaj, je pri-čela pretekli teden spet delovati, a v mnogo-manjšem obsegu kot v začetku sadne sezone. Naj-večje povpraševanje na inozemskem trgu je za prvovrstna namizna jabolka. V ogromnih množi-nah prodajajo kmetje zlasti gospodarska jabolka ker jim primanjkuje posode za jabolčni. Trgov-cu plačujejo sedaj jabolka po sledečih cenah: Go-spodarska jabolka 0.50—0.60 din, tržna, razne vr-ete 1 din, namizna, kanade 2.25—2.50 din, mošane kar in bobovec 1.60—1.80 din itd. Bobovec in mošanekar sta predobna za izvoz kot namizna jabolka in ju prodajajo zato le kot tržna jabolka. Sedaj, ko stojimo pred koncem sadne sezone v Slovenskih goricah, ugotavljamo z zadovolj-ivstvom, da je kmet po dolgih elahih sadnih letih vsaj nekaj dobil za jabolka in mu je to prav do brodošlo za gospodarsko odpomčo.

nekaj kmetov in mešetarjev, ki so se vrnili. Na mit-nicah pa so že mitničarji kmete z živino zavračali ker niso smeli v mesto.

Trgatev v slovenjekonjiških goricah gre h kraju

Za našega vinogradnika teko zadnji lepi dnevi v letu: čas trgatve, čas pridelka zlate kapljice. Po slovenjekonjiških goricah je živo; med porumenelim listjem vinske trte se premikajo postave razposajenih trgačev in nosilcev brenat, do vrha napolnjenih z lepim, debelim grozdem. Jesen je naklonila našemu kmetu najlepši dar — sad vinske trte, ki jo je čez pomlad in poletje skrbno gojil.

Pesem zahvale in prošnje

Značilno prepevanje v naših vinskih goricah ni nekaj slučajnega, kakor tudi ne samo znak veselega razpoloženja. To prepevanje je pravi izraz narodnega veselja iz globine srca; v njem se samo od sebe proslavlja delo slovenskega človeka in žulji njegovih rok. Tedaj, ko »čriček prepeva«, visoko prekosi pesem trgačev klopotačoč pevske zборе, ki so sem od Velikega šmarina vedno veselo razigrani skoraj popolnoma utihnil, kakor da bi jim bilo žal za lepim grozdem, ki ga bodo zmlili za stiskalnico... Skoraj nepremično slone na visokih stebrih kot zamišljeni. Prej so se urno vrteli in peli: le dajmo ga-a, le dajmo ga-a, sedaj se pa redko za hip premaknejo, rekoč: ne-bo-me-več, ne-bo-me-e... Pesem klopotev se zelo lepo ujema z globoko vkoreninjenim prepevanjem narodnih pesmi ob trgatvi, ki se razlega od vinograda do vinograda, glaseč se daleč v zaslanjane gozdove; to je jesenska pesem zahvale, obenem pa prošnja pesem za prihodnost.

Kako pri nas „beremo“

Ze nekaj tednov prej se začno naši vinogradniki pripravljati na trgatve. Popravljajo sode, škofo, brente in drugo posodo ter čistijo »prešce« — stiskalnice in kleti. Nato stiskalnico zamočijo, da se odstranijo špranje ter namažejo vretenove »vintec«, da se bo klada lažje dvigala in nižala. Ko pride čas, določijo dan trgatve.

Ko se pri »gorci« zberejo, prevzame nekaj moških korenjakov brente in škofo, v katere sipljejo trgači grozde. Ti ga nosijo v stiskalnico v posebno kad. Gospodar pa ob pričetku vedno naroči, naj se skrbno »berec«:

»Zdaj pa, ko prišli ste, čisto oberte vse, zvesto vkup spravte mi božje dari!«

Medtem ko v vinogradu trgači in nosači prinašajo vedno nova »bremena sladkac«, pa v stiskalnici meljejo grozde in ga sipljejo v prečni koš pod klado. Ko je poln, posade nanj težki leseni, okovani pokrov, nanj pa postavijo »kovček«. Nato zavrti vreteno in klada stisne, da zajočje pene; mošt se razlije po »kasti« in zaurlija v cev in po tej v klet v posebno posodo. Ko je ta polna, ga nalijejo v sode. Vedno huje pritiska klada in

teče mošt. Nato vreteno »obesijoc«, da klada iztisne iz tropela poslednjo kapljo. Drugi dan tropine predrobo in jih še enkrat stisnejo. Tako gre to do poslednjega grozda. Sode napolnijo do vrha in jih narabno zamažejo, da vino ne uhaja in lažje vre. Med vsemi deli pa doni glasno petje v vinogradih, stiskalnicah in kletih, včasih tudi pozno v noč — zmagi dela. Na mnogih krajih dajo podurka svojem veselju s streljanjem iz pušk in topičev, da je razgibana vsa pokrajina. Ob koncu pa priredi gospodar vsem v gorici primerno pojedino: prigrizek s starino. Tako jim pravi:

»Zdaj pa obrali smo, mislim, da likof bo, žena, le hitro kaj dobrega daj!«

Samoodločba narodnih manjšin

V Evropi se je položaj narodnih manjšin spremenil samo za pol odstotka

Po monakovski konferenci se je zmanjšalo število narodnih manjšin v Evropi za polovico odstotka. Številka je kaj skromna in nikakor ne zadovoljuje vsa prizadevanja vseh teh malih narodov, ki čakajo lepše bodočnosti. Njihova bodočnost je temna in nejasna. Gotovo je še zelo daleč rešitev tega vprašanja. Češkoslovaški primer vleče in Češkoslovaška ni edina država v Evropi, ki ima manjšine. Celotne države, kot so Lichtenstein, Monaco, San Marino, Andora imajo narodne manjšine, in morda sta med temi državami samo dve, ki jih nimata, to bi bili Irska in Albanija, za kateri ni statističnih podatkov. Vse druge države jih imajo.

V Nemčiji je bilo pred monakovsko konferenco 110.000 Čehov, 75.000 Hrvatov, 692.000 Židov, 82.000 Holančev, 23.000 Italijanov, 680.000 Poljakov, 65.000 Lužiških Srbov, 40.000 Slovencev in 155.000 drugih narodnosti. Sedaj jim je naraslo narodnih manjšin za 725.000 Čehov, to je po zadnji spremembi meje.

Na Madžarskem je 650.000 Nemčev, 160.000 Slovkov, 570.000 Židov, 7000 Slovencev in 140 tisoč drugih. S spremembo meja pa se bo število še povečalo.

Poljska ima po lastnih statistikah 4.700.000 Ukrajincev, 1.220.000 Rusov, 1.150.000 Nemcev, 3.050.000 Židov in 350.000 ostalih. Sedaj so dobili z okupacijo Tešina 120.000 Čehov in čez 16.000 Nemcev. Poljska je potemtakem država v Evropi, ki ima največ narodnih manjšin.

Francija ima 1.750.000 Nemcev, 1.300.000 Italijanov, 1.000.000 Bretoncev, 650.000 Špancev, 530.000 Slovanov, 250.000 Flamcev, 170.000 Baskov, 200.000 Židov in 535.000 drugih.

V brami starino imam, tudi prinesem vam, preša še poka tam, starim lesam.

Šele ko otroci začno »pergovati« — iskati križem po vinogradih grozde, ki ga je kdo izmed preveč razigranih trgačev pozabil obrati, in ko prične veter raznašati orumenelo listje po okoli, utihne vesela razposajenost po naših vinskih goricah, ki je trajala skoraj polovico tople jeseni.

Važnost letošnje trgatve

Letošnje jesen so se naši vinogradniki še s posebnim veseljem spravili »brate«. Zaradi male količine sadja bo gotovo pridobilo vino na važnosti. Zato bo trgovina z njim živahnija in se ponekod že sedaj pogajajo zanj. Navdaja nas želja, da bi že čimprej prišlo do odprte vinske trgovine. V tem znamenju naj bi se poskočna pesem po vinogradih kmalu spremenila v tiho, pa trajno zadovoljstvo po vseh naših domovih!

V Evropo je dopotovala najbogatejša ženska na svetu, gospa Cromwellova, ki je podredovala ogromno imetje ameriške rodbine Duke. Dukeji veljajo za ameriške tobačne kralje, njihove tovarne dobavljajo večino tobaka za vse ameriške cigarete in cigare. Miliardarke bo v Evropi nakupila starega pohištva za svojo vilo na Honoluluju, za katero je dala 30 milijonov dinarjev našega denarja.

samo 4.35 odstotka. Torej kakor so dejali že Rimljani: Summum ius, summa iniuria, najvišje prava je največja krivica.

Kačji ples pri Moki-Indijancih

Kačji ples je zelo skrbno pripravljena in zelo dramatično vplivajoča poganska ceremonija, ki jo goje že cela stoletja.

Tvori del pobožnosti, s katerimi Indijanci prosijo za dež in ga Moki-Indijanci obhajajo vsako drugo leto med 15. in 26. avgustom v Arizoni.

Ples je del obreda, ki ga sledimo »skozi« nedogledni čas in izvira sporočila, dokler ni nastal dvom, ako si Indijanci sami znajo razlagati pomen posameznih ceremonij. Ko narocni glasnik — potem, ko je opazoval tek zvezd — da naj razglasi pričetek svečanosti, pride na vse štiri strani sveta lov na strupene kače klopotače, večje in lepe, na nestrupeno zobovje kače ter dolge ter isto tako neškodljive bicarice. Ta lov traja štiri dni. Te smatrajo za predstavnike ljudi, ki so bili spremenjeni v kače. Nato jih zapro v kivas, to je v skrite podzemeljske sobane, kjer se vrše mistični običaji. Tu kače tudi slovesno okopljejo v sveti kopeli in jih slednjič spravijo v kamenite vrče. Na predvečer pravega kačjega plesa se vrši antiopni ples. Končna slovesnost se vrši javno in te se smejo udeležiti tudi tuji, raziskovalci, ki smejo tudi fotografirati. Med gledalci se pogosto nahajajo tudi kovboji, bele ženske in drugorodni Indijanci. Vsi gledalci stoji ali sede na ravnih strehah pueblor med dimniki, ki so včasih kameniti vrči z ubitim dnom. Pueblor so velike skupne hiše, nalik velike vojašnice, ki imajo edini vhod na strehi in je mogoče samo po lestvah, ki jih potegnejo čez noč gor, da jih noben sovražnik ne more doseči.

Zaradi imajo mladi moške kačjo tekmo in prinese v naselbino melonovih vrvi, turščice in drugih poljskih sadežev. Potem stopijo na slavnostno torišče iz svojih domov s počasno-slovesnim korakom svečeniški. Telo imajo pobarvano z rdečo barvo, piščali pa s črno, tako da nudijo strogo, toda dostojanstveno eliko resne odločnosti. Vsak kačji svečenik ima dva pomočnika, kojih eden nosi palico, okrašeno s perjem. Ti plešejo, ali bolje rečeno, poskakujejo, pri tem pa pojejo melodijo, ki divje doni ali posnema kačje klopotače, obenem pa divje mahajo z rokami. En duhovnik padé pred kletko na kolena in vzame v usta kačo, s katero pleše v kolobarju. Pomočnik urno maha s perjem okrašeno palico pred kačo, da jo moti. Drugi svečeniki ga posnemajo in ko štirikat preplešejo kolobar, spuste kačo na tla. Pomočniki, ki nimajo palice, pabero živali, najstarejši svečenik

pa potrese po tleh posvečeno moko v obliki kolobarja; nato vržejo kačo na moko. Spušcene kače sprejemajo na ta način zaupne molitve Indijancev, da jih sporoče bogovom, ki edini morejo poslati obilnega dežja, ki je v puščavi tako potreben, da dozori turščica in drugi poljski sadeži.

Opazovalci, ki so bili mnogokrat navzoči pri kačjem plesu, trdijo, da niso nikdar videli, da bi bila kača svečenika pičila, dočim drugi pravijo, da so bili priča, ko je klopotača zasadila svoje zobe v svečenikov telo in je na njem obvisela, dokler ja niso siloma odstranili. Gotovo pa je, da so svečeniki silno previdni. Bajne imajo tudi učinkovito sredstvo zoper kačji strup, ki ga pridelujejo iz neke rastline.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 20. oktobra: 12. Operetni venčki (ploščic) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Duet bratov Golobov — 14. Napovedi — 18. Pester spored Radijskega orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rud. Kolarič) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Predavanje ml. za telesno vzgojo naroda — 19.50 10 minut zabava: Dvojtipov zmes in godba vmes — 20. Koncert tamburškega septeta — 20.40 Koncert ruske glasbe (Radijski orkester) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Havajski napvi (ploščic).

Drugi programi

Četrtek, 20. oktobra: Beograd: 20 Ruske pesmi, 21 Simfonični koncert, 21.30 Schubertove pesmi — Sofija: 20 Klavirski koncert — Varšava: 21 Narodni koncert, 23.15 Koncert poljske glasbe — Budimpešta: 19.20 Ciganski orkester, 21.35 Koncert opernega orkestra, 23.10 Jazz — Milan: 21 Komedija, 21.40 Violončelo (koncert)

Soparno je bilo, tako da se v uradu pismarjem kar nič ni ljubilo delati. Končno so se štirje umaknili v hladnejši kot, si pripovedovali šale, uganjali burke ter se pri tem krohotali. Odpro se vrata in naenkrat stoji pred njimi sam gospod predstojnik.

»Gospodje, kaj pa vendar mislite z vašim krohotanjem, saj boste vse ostale kolege zbudili, ki so nekoliko zadremali.«

Taka smešna otročja vozila je dobila policija po nekaterih kalifornijskih mestih. Kljub okornosti dosežejo ti biciklji brzine 60 do 70 km na uro.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Ko sta bila že pri obrežju, je Antonio priklical voziček s konjsko vprego. Za občutek gospe Jorham je bil to zares luksuzni način potovanja na obisk pokopališča. Toda cerkve, to se je kmalu pokazalo, so pomenile zanjo pravo razočaranje. Redki nagrobniki, ki sta jih tam videla, so bili brez prave resnobe, kakor bi jo postavili nasproti poslednje sodbe. Gladki sij marmornih in bazaltnih plošč je izdajal neke vrste zaupanje v onostranstvo, pa vendar tudi neke vrste aristokratski prezir za njegove strahote, pa je na gospo Jorham učinkoval strahotno. V nagrobnih napisih samih pa ni bilo nikjer kaj videti o stiskah in gorju. »Vsako uro sem bil ranjen; zadnja me je ubila. Nisem se opotekal, dokler nisem padel.« In pred nečim takim so gorele sveče!

Za Antonia je bilo nad vse zanimivo opazovati gospo Jorham. S polno radovednostjo je zasledoval vse izlive njene protestantske ogorčenosti in jo poskušal razumeti. Tako sta se vozila od cerkve do cerkve, k sv. Katarini, sv. Avguštinu, sv. Klari. V La Merced sta videla redke stenske slikarije, a v stari hladni apnenasti cerkvi sv. Dominika sta se vsedla na tla in počivala. Tukaj se je zdelo, da čuti gospa Jorham iz tajinstvenih razlogov nekaj več za dom.

Kasneje sta opustila cerkve in se peljala navzdol po Alamedu prav tja ven do Cortina de la Reina. »Ej!« je rekla gospa Jorham napol začudeno, ko so se ji prikazali vrtovi Los Molinos, ki nimajo primere. Hvala Bogu, omeščala se je! si je mislil Antonio. Njemu samemu je bilo tako pri sreč, kakor sv. Lovrencu na njegovi pripravi za pečenje, in povrh tega je bila šele 10. ura. Peljal jo je k neki krasni trgovini na cesti sv. Rafaela in ji kupil drago pahljajo. Nato jo je gnal mimo samostana Belen, prisilil kočijaža, da je brezobzirno pognal v galop in se končno pripeljal do O'Reilly, kjer je bil kupil črn plašč, ki ga je morala takoj obleči. Zakaj je vse to delal, si tudi sam ni mogel razložiti. Gospa Jorham je v njem zbudila neke vrste razposajenost. Za dober zaključek ji je kupil še živega kameleona na kratki verižici.

»Ti žive na pokopališčih, gospa Jorham, in menjavajo svojo barvo,« ji je pojasnil. Pa ona tega ni verjela. Slačila je kameleona v torbico k testamentu in k štirim srebrenim dolarjem. To je strznilo Antonia. Sedaj se je vozil z neko staro gospo v Havano na

106 izprehod, ne da bi poznal kako drugo žensko v vsem mestu. Pač: Chicha! Stopil je tja in še za Chicho kupil enega kameleona. Gospo Jorham pa je peljal v katedralo in ji pokazal Kolumbov grob.

Hudo omalovažujoče je zavihala nos, ko je Antonio pri vходу pomohil prst v blagoslovljeno vodo, iz katere so zabrenčale zbadljive mušice. V notranjščini katedrale so bili povsod postavljeni odrji za slikarje in nekaj slikarjev fresk, ki so bili pri delu pritegnili nase pozornost gospe Jorham, kajti še nikdar ni videla slikarja pri njegovem delu. Stala je na mestu in zijala navzgor, dokler se ji ni zvrtilo. Nato sta šla dalje in se vsedla na nerabne kose kamna, ki jih še niso odstranili z novega admiralarovega groba.

»Zmerom sem si mislila, da je bil Kolumb vendar najbolj hraber! Prvič voziti se preko Oceanal. Še danes je močno nevarno, posebno če imaš moža, ki ne zna nič jadrati!«

Otročji jok iz daljave je prekinil gospo Jorham. Z naglo kretnjo je položila pahljajo na prsa, kakor da bi se pogreznila. Orgle so začele igrati. Antonio je pogledal gori in na svoje presenečenje videl, da se je zbrala v cerkvi velika množica ljudi. Od zunaj pa se je slišalo vedno na novo ropotanje voz.

»Krst bo, gospa Jorham, očitno prilično imeniten. Glejte, tu je škof, ki bo blagoslovil otroka. Če greva tjakaj v kot, lahko vse vidiva, ne da bi motila. Tukaj, ob velikem stebri!«

Umaknila sta se v svoj kot in čakala, medtem ko so se člani rodbine zbrali okrog krstnega kamna. Sveti obred se je začel. Gospa Jorham je opazovala predvsem mali kričički čipkast ovoj, ki je potoval od roke do roke, ga nato držali visoko in nagibali, ga polili z vodo in začeli peti v latinščini. Da se malemu otroku posveča toliko pozornosti, si je pa bistveno boljše mislila o katoliški cerkvi. Antonio pa je svoj pogled uperil na nekaj drugega.

Med obredom se je brezupno zaljubil. Dekle je stalo ravno nasproti njemu na drugem koncu ladje. In tako prekleto zmešana so pota usode, da je ne bi, če ne bi stopil nekoliko stran od stebra, morda nikdar v življenju ne bi videl. Ko je gledal okrog sebe, je zapazila neko mlado Španko v plašču s približno črnomodrimi očmi in svetlo zlato lesketajočimi se lasmi, ki ga je ogledovala preko svoje pahljaje. Zunanja in notranja podoba sta se strnili v eno. V naslednji sekundi sta se ujela njuna pogleda.

Kaj se je potem točno zgodilo, Antonio ne bi mogel povedati. Prav gotovo je bilo, da je med njima sem in tja valoval nek tok. Nanj je delovalo tako, da je njegovo telo otrpnilo v nezavestni zasopli napolnosti. Ne da bi vedel, se je naslonil za trenutek proti stebri in pustil skupaj pasti veke. Ko jih je spet odprl, je srečal ponovno še vedno zvedavi pogled dekleta. Nato je zaplul val rdečice od vratu in ramen tja čez njen obraz, a nato je izginila za pahljajo.

Krat se ne bo nikdar več pokazala iz tega mrginja? Ob krstnem kamnu sta botra obljubljala v varstvo javkajočega dojenčka najlepše

stvari. Tisočletja so šla mimo, nato se je pahljaja za malenkost razmahnila in polagoma drsela k bradi.

Angelska krasota! Že je bil skoraj pozabil, kako ljubka je bila! Človek bi mogel le takrat doumeti, če bi jo videl pred seboj. Sedaj se je smehljala proti njemu: Že je bila med njima skrivnost, velika skrivnost. Vzravnal se je in se neopazno priklonil. Ona je strlesla glavo, čisto nalahno, kakor zasanjana. Kdo je bil vendar dostojanstvenik, ki je stal poleg nje? Gotovo njen oče ali stric. Sedaj ji je moral smehljaj vrtniti. Pahljaja se je zganila, kakor da bi se dotaknila ustnic, nato zarisala ljubeč lok, se majhčno odprla in že počivala na njenih prsih. Zdelo se je, kar tja v en dan. Mislil bi lahko, da se je je nekoliko popihljala. Antonio je vtaknil roko pod sukničje in jo gledal... Pa takoj nato je spremenil tudi on to vročo kretnjo v vsakdanjo, kakor da nima drugega namena, samo da bo svoj robc vzlet iz svojega levega napsnega žepka. Dozdevni stric ga je meril s hladnim pogledom. Dojenčka so medtem z vso skrbnostjo zavili. Kot kak neoporečen kandidat za družbo svetnikov je zapustil stolnico in z njim njegovi sorodniki in prijatelji, le Antonio je slonel od upanja goreč sam ob svojem stebri. Nenadno ga je prevzelo, da je sanecat ostal žalosten. Stelkel je k cerkvenim vratom in videl ljubljeno prav, ko se je odpeljala.

»Gospodična Dolores de la Fuente«, je rekel cerkvenik, a Antonio mu je kar nekako podzavestno stisnil zlatnik za to v roke. Šele nato je zagledal gospo Jorham. Stelkel je nazaj in jo našel spet sedečo ob Kolumbovem grobu. »Gospa Jorham, gospa Jorham!« je zaklical in jo z obema rokama potegnil z marmornega kamna pokonci, gospa Jorham, jaz sem zaljubljen!«

»No, no, mladi mož!« je rekla in se stegnila za svojo pleteno torbico. »Zberite se vendar nekoliko. Kaj takega: zaljubljen!«

»Ne izdajte, gospa Jorham, prosim!« je rekel Antonio, ko ga je medtem na cerkvenih vratih obsijala iztrežujoča dnevna luč.

»Nočem ničesar vedeti o skrivnostih, mladi mož,« je rekla. »Ampak sedajle — je tiho zavzihnila —, sedajle me pa dajte popeljati domov. Med otročjim vekanjem me je prevzel majhen strah za Elijo. V pristanišču sta našla čoln »Wampanoage«. Ljudje so stekli svoje sukničje in jih razpeli preko vesel proti silni vročini opoldanskega sonca. Antonio se je nameraval šele kasneje s Cibovim čolnom peljati domov.

»Lepo je bilo,« je rekla gospa Jorham in zadovoljno mahala z roko v črni rokavici. Iz daljave, ko so že precej daleč priveslali v zaliv, se je zdela bolj majhna, skoraj da nežna. Antonio je takoj spoznal, kako je morala izgledati kot mlado dekle. Sedajle se je peljala, peljala domov. Na »Wampanoage« — seveda, ladja je bila vendar kakor dom! Dolores najti, Dolores najti! — Tekel je po pristaniških stopnicah navzgor in skočil v voz. Kako strašno je to, imeti toliko posla, pa niti ne vedeti, kje stanuje!